

FİKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

Sayı 64 Kasım 2024

Ey Türk Gençliđi,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

K. Atatürk

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Betül Utcu
Ekin Çinici
Fatma Kaya
İsmail İğdeli
Mehmet Ali Keskinlik
Mürsel Koç
Rafiye Öztürk

Sizden gelenler

Önder Koç
Mürsel Koç
Rafiye Öztürk

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ
Firdevs İZGÖREN

Kapak İllustrasyon

Büşra AYRANCIOĞLU

Tasarım

Sıla ERGÜN

Sesli Dergi

Sılanaz KALENDER

İletişim

Büşra AYRANCIOĞLU

Dijital Medya

Mehmet Akif YARDIM
Büşra AYRANCIOĞLU
Şüheda BİCE
Buse ÇETİN

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver dergi' de siz de yazmak isterseniz

bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

64.Sayı

Kasım/2024

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 🐦 fikirperverdergi
fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 🐦 @geleceğimizkitapta

DENGE METAFORU

Nispeten sade yaşayanların niteliği. Literatürde geçip uygulamaya konmayan kelime kanaatimce.

İnsanın kapasitesini aşan hız ve karmaşadan kaçınması kendi doğal sınırlarına dönmesi; denge.

Kaotik görünen evreni finalde doğal düzenine kavuşturabilmek mesele. İyicil bir strateji denge; yavaşlayanı hızlandırmak, momentumu sarsmamak, hızlıyken yavaş bulmak. Mekanikte açısal momentumu koruyarak sürati aşmamak, yeterince hızlı, olabildiğince yavaş. Dengedeki temel metafor; olanı korumak, olmayanı zorlamamak. Enerji biriktirçe ve yoğunlaştıkça dengeden uzaklaşırsın. Sonsuz hassaslıkla ölçülmezsin. Pauli Yasası gibi dışlayamazsın hayatı. İnsan bu yasadan farklı aynı anda aynı durumda olabiliyor, bu dengeyi bozuyor. Fiziğin vektörel gücünü kavrayabilmek asıl mesele. Fizik matematikten önce gelir. Sayılara bilimsel anlam katan dersi anlayabilmek mühim. Dikkate değer bir konu daha özel bir yön ve daha asimetrik bir duruma sürüklememeli. Yaşama imtiyazı kişiye ait. Ritüeller ruhu, zihni besler. Bir yönüyle olgunluk katar. Yanılgılardan sonra orta yolu bulur insan. Rasyonel davranıp yetkin kılar kişiyi ve kuramcı gibi düşündürür. Borç alacak ilişkisi değil hayat. Tek bir çizgiden ibaret değil. Sarsıcı kuvvetler var, sıradan değil. İzah etmek kolay olmasa da denemek muntazam. Etimolojisi kuramsal bilgiyle beraber kişisel tecrübeler de dayanıyor. Simgesi terazi, İtidal (ölçülü olmak) ile istikrar gerektiriyor. Velhasıl denge mühim ve çok boyutlu bir kavram.

Betül UTCU

KENDİNİ TÜKETMEK

Çevresindeki insanlar tarafından sevilen biriydi Eren. Girdiği ortamlarda sevgiyle kucaklanır, senli benli halleri insanlarda müthiş bir yakınlık hissi uyandırır. İnsanlarda bıraktığı bu etki Eren'in çok hoşuna giderdi. İnsanlar tarafından kabul ediliyor ve seviliyor olmak onun için çok önemli olduğu için çok mutlu olurdu. Çocukken yeterince sevilmemiş miydi, nereden geliyordu bu sevilme isteği? Nedeni bilinmez bir şekilde onay ihtiyacı arıyordu. Onun hayatının en zor yanı da tam bu noktada başlıyordu; insanlarla yakın olmak ve onları memnun etmek... Onun insanları memnun etme çabası insanlarda memnuniyetsizliği de beraberinde getiriyordu. Onun en büyük korkusu, insanlar tarafından sevilmemek, kabul edilmemek ve de çevresinden puan alamamaktı. İnsanoğlu korkularının esiri olur sonra da onunla sınanır, sözü onunla doğruluğunu kanıtlıyordu âdeta.

“Sana kurban olurum” sözünü çok duymuş ve benimsemiş olacak ki bunu âdeta iyi bir hayat felsefesi hâline getirmişti. Çevresindeki insanlara kendini adıyordu. Bu koşulsuz adayışın haddi hududu belli değildi. Eşi, çocukları, annesi, arkadaşları, iş arkadaşları... Her biri bu sınırsız fedakârlıktan nasibinden fazla fazlasını alırdı. Bu sevgi selinden bir kişi hariç herkes faydalanırdı. O da kendisiydi. Önceleri bu gereksiz fedakârlıkların farkına bile varmıyordu. Onun için yaşananlar olağan bir durumdu çünkü bu şekilde davranmak ona ailede öğretilmişti. Çevresindeki insanlar bu şekilde davranır ondan da benzer şekilde davranması beklenirdi. Bu durum önemsizmiş gibi görünse zaman geçtikçe tarifsiz bir yorgunluk ve acı hiçbir şey de yapmıyordu. Çünkü ne yapması ve nasıl yapması gerektiğini bilmiyordu.

Ölümüne fedakârlıklar yapıyor, birçok şeyi alttan alıyor; insanlara aşırı hoşgörüsü gösteriyordu. Ateş onu günden güne daha çok yoruyordu. O ise zaman içinde bunun farkında olsa da vazgeçilmez bir ateşin etrafındaki kelebek gibi insanların etrafında pervane oluyordu. Kendisi çoğu zaman gerekenden bir şey almayı gurur meselesi hâline getiriyor, sorunlarını kendi çözmeye çalışıyordu. Zaten onlara bulunmaz bir kendiliğinden fırsatı sağlıyordu.

Hâl böyle olunca Eren; veriyor ama almıyor, dinliyor ama anlatmıyor, dert küpü misali doluyor ama yücelttikçe kendi benliğini yok sayıyor, kendi benliğini ezdikçe eziyordu. Başkalarına gösterdiği sevgi kendine verecek hiçbir şeyi kalmıyordu. Kendisi ve başkaları arasındaki ilişkide kantarın topuzunu biydi yüzü hiçbir zaman kendine dönmüyordu.

Zira onun bu durumu başkasının evini ısıtmak için kendini yakmaktan başka bir şey değildi.

Fatma KAYA

oluşturuyordu. Eren gün geçtikçe ızdırabının farkına varıyordu ama bunu engellemek için

Aşırı vericilik ve hoşgörü, insanlarda aşırılık cüretini de beraberinde getiriyordu. Bu tavrı bir hastalık gibi bunun etkisinden kurtulamıyordu.

İsiz fedakarlık yaptığı hâlde derdi ve sıkıntısı olduğunda yardım istemeyi bilmiyordu. Bilen insanoğlu da bencildir vermek istemez ama hep almak ister. Eren'in tavrı da tutumu da

ma boşalmıyordu. Hayatın alma verme dengesini hepten göz ardı ediyordu. Diğerlerini ilgi, saygı ve şefkati kendine göstermiyordu. Zamanını ve sabrını başkalarına harcadığı için onu iyice kaçırıyor, yaşamında en büyük haksızlığı kendine yapıyordu. Günebakan çiçeği gi-

BİR FİNCAN KAHVE BİR AVUÇ HİKÂYE

Oldum olası ara sokaklardaki kafelerde oturmayı çok seve-
rim. Bence kendine has bir havası var: Samimi, insanlar güler
yüzlü ve kesinlikle kahveleri daha lezzetli. Yıllardır ekonomik
sıkıntılara rağmen ayakta kalmayı başaran, maksimum 15-20
kişinin oturabileceği, içerisi mavi ve yeşilin her tonunu eşsiz
bir şekilde barındıran renklerden oluşan bir kafe. İçeride
çalınan müzikler ise sizi bir an için jazz bara ışınlıyor. Ayrıca
çalışanlar orta yaşlarda iki kadın. Bunca yıldır gelirim buraya
ve daha yeni öğrendim ki yıllardır sıkı arkadaşlarmış. Biri iç
mimar, adı İlayda, diğeri ise endüstri mühendisi, adı Deniz.
İkisi de İstanbul'un yoğunluğundan ve bunaltıcı halinden
sıkılıp kendilerini bu küçük kafeyi dizayn ederken bulmuşlar.
Yoğun geçen bir haftanın sonunda kendimi güç bela buraya
atabilmişim. Her zamanki gibi rahatlatıcı bir jazz sesi ge-
liyordu arkadan, sanırım "Journey into Melody" çalıyordu.
Hızlı bir şekilde kafeye göz gezdirdim. İki masa doluydu ve
ikisinde de kadınlar oturuyordu. Biri herhâlde 25'li yaşların-
daydı; genç, alımlı, sık giyinmiş biriydi ama o kadar üzgün
gözüküyordu ki sanki biri dokunsa direkt ağlayacak gibiydi.
Diğeri ise daha yaşlı, 60'larında gibiydi ama güzelliğinden,
enerjisinden en ufak bir şey kaybetmemiş gibi görünüyordu.
Yüzü gülüyordu ama arada bir kızı yokluyordu, o da fark
etmişti sanırım kızın üzüntüsünü.

Çalışan iki kadınla girdiğim gibi merhabalaştım ve her
zamanki yerime geçtim: cam kenarı ve en köşe. Bu sayede
her şeye hâkim olabilecektim. Senelerdir değiştiremediğim
bir özelliğim bu, ne etkili oldu bilmiyorum ama girdiğim her
yerde önce insanlara bakar, sonra en köşe ve insanları en iyi
görebileceğim yer neresi ise oraya geçerim. Diğer türlü kendi-
mi çok açıkta kalmış gibi ve herkesin gözü üstümdeymiş gibi
hissederim. Eşyalarımı masanın üzerine bıraktım ve masada duran küçük menü kâğıdını elime aldım.
Hiç bilmiyormuşum gibi her seferinde alıp bakarım, ne var ne yok diye. Tatlılar her zamanki gibi muh-
teşem gözüküyordu. Self servis olmadığı için elimi kaldırdım ve Deniz'le göz göze geldik. Hızlıca yanıma
geldi. "Hoş geldiniz, nasılsınız?" diye sordu. Teşekkür ettim, siz nasılsınız dedim. "İyiym, sağ olun," dedi
küçük bir tebessümle. "Limonlu kek ve soğuk americano mu?" diye sordu. Ben de aynı tebessümle "Evet,
Deniz Hanım," dedim. Hemen getiriyorum, dedi ve kaybıldı. O sırada gözüme İlayda takıldı, 25'li yaşla-
rındaki kızın yanına gitmiş, onunla bir şeyler konuşuyordu. Daha çok teselli ediyor gibiydi, kızın gözleri
doluyor, burnu ve dudağı titriyordu. Merakıma yenik düşüp kulak kabarttım; kız ağlıyordu, erkek arkada-
şı ve ailesi hakkında sorunları anlatıyordu yanlış duymadıysam. Daha da ilgimi çekti, çünkü seneler geçse
bile insanların hayatında değişmeyen bazı olaylar ve insanlar vardı. Onların konuşmasını dinlerken bir
yandan kendi yaşamımı düşünüp dalmışken Deniz Hanım'ın sesiyle kendime geldim; "İlayda Hanım'ın
akrabası mı? Her şey yolunda mı?" diye sordum. O kız mı? Yok, hayır, akrabası değil, müşterimiz. O da

sizin gibi çok sık gelip gider ama saat olarak genellikle çakıştığınız için hiç denk gelmemiştiniz, dedi. Güzel sanatlar fakültesinde öğrenciymiş. Ailesi, duyduğum gibi sıkıntılıymış çünkü bu bölümde okumasına asla sıcak bakmıyorlarmış. Onların istediği klasik olan avukatlık, eczacılık gibi köklü ve kendini garanti altına alabileceği meslekler olmasıymış. Keza erkek arkadaşı da bayağı sıkıntı yapıyormuş hem bölümden hem de kızın çevresindeki insanlardan. Denize teşekkür ettim hem kahve tatlı hem de anlattıkları için.

Yıllardır ülke olarak aşamadığımız bazı konular var; mesela çocuğumuzun mesleği ne olmalı, çevresinde ne tarz insanlar olmalı, hangi sporu yapmalı, hangi dersi almalı gibi trilyon tane saçma sapan cümleler. Karışmanın da bir dozu olmalı, diye kendi kendime düşünüp duruyordum. Gözüm hâlâ o kızdaydı. Çok güzel bir kızdı; uzun, simsiyah saçları, yemyeşil gözleri ve açık teniyle parıl parıl parlıyordu. İlayda, kızın yanından kalkmıştı. Neden bilmem ama kızın masasına oturup onunla dertleşmeyi çok istedim bir an. Yapıp yapmamayı çok düşündüm ama sonra "Kadının hâlimden kadın anlar, sen de benzer yollarından geçtim," deyip yanına gittim. Kasadan bir servis daha yapmalarını rica ettim ve elimde limonlu kekim ve kahvemle kızın yanına gidip en kibar ve sevecen hâlimle "Afedersiniz, rahatsız ediyorum ama böyle durumlara en iyi gelecek şeyin bol tatlı, kahve ve konuşmak olduğunu çok iyi bilirim. Sakıncası olmazsa eşlik edebilir miyim?" diye sordum. Başta garipsedi doğal olarak, sonrasında kafasını sallayarak "Tabii ki, buyurun, çok memnun olurum," dedi. Oturdum, çatalların birini ona uzattım ve hiçbir şey sormadan kendi hikâyemi anlatmaya başladım. "Ben de güzel sanatlar fakültesi çıkışlıydım. Yapamazsın, edemezsin diyenlere inat, 12 yaşımdan beri bir şeyler yapmayı kendime hep hedef olarak belirlemiştim. Kendimi bildim bileli matematik, fizik, coğrafya, felsefe ile pek işim olmazdı. Varsa yoksa rengârenk kalemim, orta boy bir resim defterim ve yazılarımı karalamak için küçük bir defterim. Bunlar bana yetiyordu. Üniversite sınavına hazırlanırken evde

ne kıyametler kopmuştu o zamanlar. Beni tek destekleyen tuhaf gelecek belki ama dedemdi. Kendisinin de resme, müziğe, edebiyata merakı vardı. Her ne kadar memur emeklisi olsa da meslek seçimi konusunda her daim arkamda duracağını belirtmişti. Hatta ilk boyama kalemrimi ve defterimi alan da kendisiydi. Tabii ki bayağı zorluklarla üniversite tercihinde kendi istediğim bölümü ve okulu yazmışım, biraz gizli kapaklıydı ama olsun, arkamda dedem vardı sonuçta. Onu yüzüstü bırakmamak için elimden gelen her şeyi yapıyordum ve nitekim öyle de olmuştu. O dönemler hayatımda olan bir erkek vardı, lise üçten beri hayatımdaydı. O da seçimlerime saygı duyuyordu. Üniversite tercihini elektrik mühendisliğinden yana yapmıştı. Annemden 2.5 yıl boyunca onu da saklamak zorunda kalmışım, çünkü lisede aşk olaylarına çok sıcak bakan bir aile değildiler. Ancak üniversite 1. sınıf biterken anneme söyleyebilmişim. Olan olduğu için çok bir tepki veremedi, beklediğim gibi bir tepkiyle karşılaşmamışım neyse ki. Erkek arkadaşımın her şey iyi hoş giderken 2. sınıfın aralık ayı gibi bir şey olmuştu. Yıllardır tanıdığım, büyüdüğüm çocuk gitmiş, yerine zorba, kıskanç, günümüz insanı olmayan biri gelmişti. Başlarda bunu o kadar kolay fark etmemiştim onun derslerinin yoğunluğundan dolayı sıkıntıları var herhâlde geçer diye düşünüyordum ama beklediğim gibi olmamıştı. Her şey daha kötüy-

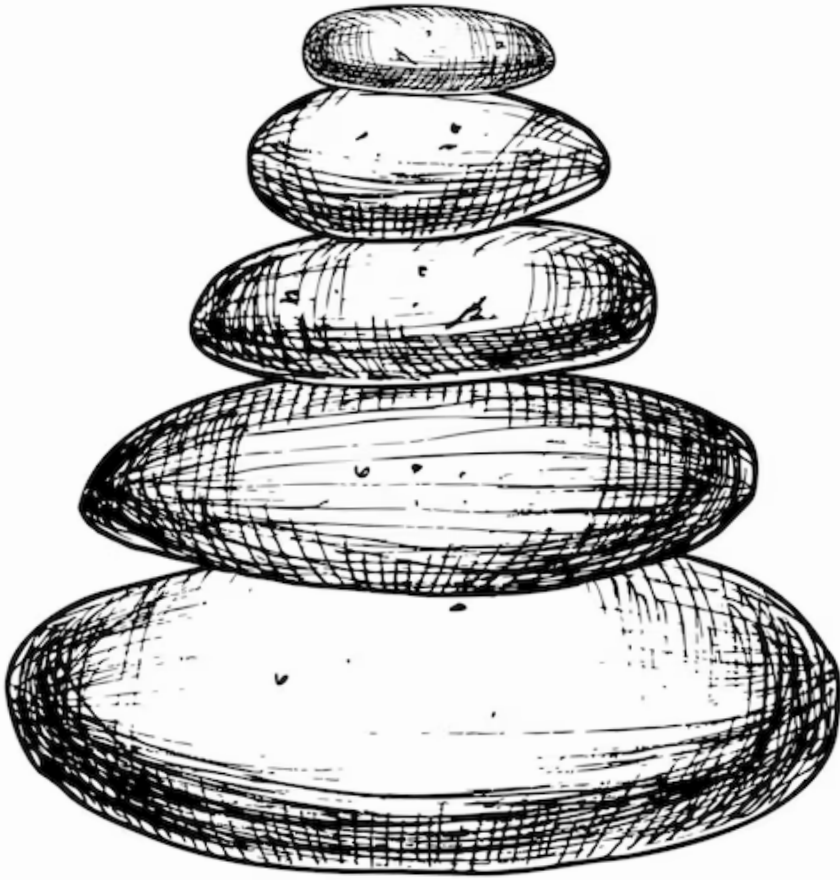
gidiyordu. Ayrılırken bile rahat bırakmıyordu. Günden güne toksik bir insan hâline gelmişti. Sustum bir an için, cümleler kitlenmişti boğazımda. Çok uzun süre olmuştu birine hayat hikâyemi anlatmayı. Kız sanki beni anlamış gibi direkt elini elimin üstüne koydu, gözleriyle biliyorum dercesine baktı. Yutkundum, nefes aldım ve devam ettim anlatmaya. Artık son noktayı koyduğum yer, elini kaldırdığı andı. Suratıma tokadı indirdiği gün bitirmiştım. Suratımdaki kızarıklık ve yerle bir olan özgüvenim yüzünden birkaç gün ne evden dışarı çıkabilmişim ne de okula gitmişim. Aileme bile söyleyememişim. Sonrasında okuldan arkadaşlarımdan desteği, benim artık bu durumdan sıkılmam sonucu evden çıkabilmişim ve o andan itibaren kendimi mesleğime adamaya söz vermişim. Hiç kimseyi umursamayacaktım; aile, arkadaş, o, bu, şu hepsi tarih olmuştu. Varsa yoksa ben ve mesleğim olacaktı. Kendime verdiğim sözden sonra hiçbir erkeğe de güvenmemeye başlamışım. Etrafımda olan biten her şeye karşı korkuyordum artık; tedirginliğim üst düzeydeydi. 45 yaşına gelmişim, hâlâ atlatamamışım ve hâlâ gözlerim dolar, sesim titremeye başlardı." Sustum, yutkundum, nefesimi düzenledim, peçete yardımı ile gözlerimi toparladım. Sonra tatlımızdan birer çatal daha aldık ve kız bu sefer anlatmaya başladı.

Babası karşıymış güzel sanatlar okumasına, annesi daha ılımlı yaklaşıyormuş olaylara. Tek çocukmuş, ondan bütün baskı bu kızın üstünde toplanıyormuş. Üniversite 2. sınıftaymış ve hazırlıktan bu yana birlikte olduğu bir erkek arkadaşı varmış. Çocuk işletme fakültesinde öğrenciymiş. İstanbullu değilmiş, Bursa'dan gelmiş üniversite okumaya. Babası gibi çocuk da rahatsızmış. Saçma sapan, boş bir bölüm deyip duruyormuş. Aynı zamanda çocuk, kızın arkadaşlarından da rahatsızmış. Gerekçe duymadan, saçma sapan tiplerle bir aradasın deyip duruyormuş. Aynı zamanda kız, tiyatroya, galeriye gitmeyi çok sevmiş ama çocuk öyle değilmiş ve kızın bu tarz yerlere gitmesinden aşırı rahatsız oluyormuş. Birkaç aydır, olduğundan daha çok kavga etmeye başlamışlar. Başlarda çocuk elini kaldırıp vazgeçiyormuş ama sonra ne olduysa, daha bu sabah kavga ettikleri sırada bileğini sıkarken morartmış kızın. Açıp gösterdi. İlk sorduğum soru "Doktora gittin mi?" oldu; "Hayır, arkadaşım doktor ona gösterdim bir bahane de uydurdum," dedi. O an yıkıldım. Israrcı oldum gitmesi için ama geçitirdi beni. Bunlar olurken yan masada oturan 60'larındaki kadını bir an karşımda gördüm, çok içten bir gülümsemeyle karşıımızdaydı. Her şeyi duyduğu için soru sormadı, oturması için elimizle buyur ettik. Oturduğu gibi kızın bileğine bakmak istedi. Eski hemşireymiş, kocasını geçtiğimiz yıl kaybetmiş. Tek destekçimdi, yüzüm bir tek ondan yana güldü, diye küçük bir bahsetti. Ne annesi, ne babası, ne de kardeşleriyle görüşmemiş. Kocasıyla tanışınca herkes karşıymış. Eşinin dini görüşü ailesiyle uyuşmadığı için ama o umursamamış. Birlikte 55 yıla dayanan koca bir evlilik geçirmişler. Yaşının 75 olduğunu duyunca şok geçirdik. Çok gençsiniz, hiç belli olmuyor, dediğimizde güldü. Ee, hayat arkadaşınızı iyi seçerseniz, yaşlanmayıp gençleşiyor bir de güçleniyorsunuz, dedi. Sonrasında kıza döndü ve bileğinde ciddi bir şey olmadığını ama darp raporu için gitmesi gerektiğinin altını ısrarla çizdi. Kız pek istekli değildi, doğal olarak korkuyordu. 4 kadın zorla ikna ettik. "Ben götüreceğim," demiştim. Tatlılarımızı bitirdik, kadına da ikram ettik ama teşekkür etti. Sonrasında çantalarımızı aldık ve arabaya doğru yürümeye başladık...

Ekin ÇİNİCİ

Üzerini Çırpıp Ayağa Kalkmak

Denge kavramı gündelik yaşamın içinde en çok karşılaştığımız kavramlardan bir tanesi. Denge, sabit durma halini anlatırken durum olarak zıt olguların kısa süreli, uzun süreli ya da kalıcı olarak sabit bir yapı oluşturması anlamını da barındırır. Denge içerisinde adaleti, eşitliği, hukukun üstünlüğünü, evrensel ilkeleri, çeşitlilik, hakkaniyet ve kapsayıcılığı, özetle hepsinin içinde barındıran bir kelime. Yani birisi/bir şey dengeyi bozduğunda hukuk, adalet sistemi, evrensel ilkeler, değerler zinciri onu dengede tutmak için çalışıyor. Günlük hayatta ekonomik dengeler, dış politikada denge, Orta Doğu coğrafyasında dengeler ve benzeri birçok tanımlama ile denge kavramı karşımıza çıkıyor. Genellikle dengelerin bozulmasından bahsedilip dengenin sağlanması, korunması için formüller, politikalar üretiliyor. İnsan ilişkilerinde, iletişimde, evde, okulda, iş yerinde hep böyle bir dengeden bahsediyoruz. Hatta gün içinde birçok dengesizliklerle karşılaşp kendi üzerimize düşeni yaparak onu dengede tutmaya çalışıyoruz. Bunu da yaparken zaman zaman da zorlanıyoruz. Kendimizden ödün veriyoruz, vazgeçiyoruz ki oradaki ortamı dengede tutabilmek için. Yani özetle; denge içerisinde eşitlik, adalet, hukukun üstünlüğü, evrensel değerler, çeşitlilik, hakkaniyet ve kapsayıcılık ve bunun gibi birçok değeri içinde barındıran bir kelime.

Hepimizin zaman zaman dengesinin bozulduğu anları olmuştur. Önemli olan burada dengede durabilmek için yılmazlık gösterebilmektir. Yani üstünü çırpıp ayağa kalkabilmektir. Çünkü insan hayatında defalarca düşer. Ama önemli olan o düştüğün yerden kalkıp, üstünü çırpıp tekrar yoluna devam edebilmektir.

Son yaşadığımız Türk Uzay ve Havacılık Sanayine yapılan hain terör saldırısı bizi derinden etkiledi. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Hain terör örgütü TUSAŞ'taki korkak eylemi ile bu ülkede bir yaşam dengesini panik yaratarak, korku salarak bozmak istedi. Ama TUSAŞ çalışanları bir olarak, beraber olarak buna izin vermedi ve haykırdı: "Onlara inat biz üretmeye devam edeceğiz." Yani üzerlerini çırpıp ayağa kalktılar.

Tarihimize baktığımızda, bugünlerde 101. yılını coşkuyla kutladığımız cumhuriyetimizin kazanımı da aynen böyle. Bundan 101 yıl önce kurtuluş mücadelesiyle, farklı oyunlarla dengesi kaybettirilmeye çalışan ülkemizin kadını, erkeği, yaşlısı, genci düştüğü yerden kalkarak, üzerine çırparak kurtuluş mücadelesi vermişlerdir. Bu kurtuluş mücadelesini veren ülkemizin insanları yüzyıl önce de bu coğrafyada vatan olabilmek için defalarca düşmüş ama düştükleri yerden güçlenerek kalkarak yollarına devam etmişlerdir. Onların içindeki azim, kararlılık hiçbir zaman bitmemiştir. Dengede durmaya, ayakta kalmaya çalışmışlardır. Şu an bu ülkenin vatan olmasının, bu coğrafyada rahatça dolaşabilmemizin sebebidir bu denge.

İnsan kendi iç dünyasında ve ilişkilerinde de böyledir. Zaman zaman kendi içinde kendisiyle bile dengesini kaybettiği ve dengesini aradığı zamanlar olur. Burada sizi dengede tutacak birçok motivasyon aracı vardır. Önemli olan o motivasyonu içinizde yakabilmektir. Bazen de size bu motivasyonu sevdiğiniz, saygı duyduğunuz insanlar sağlar. Onların içinde o kadar büyük bir sevgi, merhamet, şefkat vardır ki hayatı dengede tutmak için bunu size sınırsızca verir. Onlarla seni sarıp sarmalar ve seni dengede tutmaya çalışır. Dengeni bozmaz, çünkü seni önceler, seni mutlu gördüğünde mutlu olur. Bu örneği iş yerine, okula, nerede isterseniz oraya uyarlayabilirsiniz. Değerleriniz bu üç temel üzerine oturmuşsa ve değerler zinciriyle hareket ediyorsanız, sevgi, merhamet, şefkat içinde varsa, işte o zaman dengede kalabiliyorsunuz demektir. Çünkü bu dengeyi sağlayan sadece sizin sahip olduğunuz teknik donanımlar, finans ve benzeri yapılarınız değildir. Hayatın içinde olan ve elle tutulup gözle görülmeyen birçok değer sizin dengede durmanızı sağlayan unsurlardır. İşte onları kaybetmeden, koruyarak, zedelemekten, içini boşaltmadan yolunuza devam edebilirsiniz. Onları içinizde taşımalısınız ki dengede kalasınız.

Sizi dengede tutan, koruyan, destekleyenlerinizin çok olması dileğiyle sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

Mehmet Ali Keskinkılıç

KAPIKULE

Zorunlu göçün en büyük şahidiydi Kapıkule. Sınırlar arasında kalan insanlık. Siz hiç doğduğunuzda ailenizin sizin için seçtiği ismi, kaç yaşında olursanız olun, değiştirmek zorunda bırakıldınız mı? Bilmediğiniz bir dilde zorla isim seçmeniz istendi mi? Türk olarak yaşamak istediğiniz için kurşunlara siper oldunuz mu? İsimlerinin değiştirilmesine karşı çıkmak için, kadın-erkek, genç yaşlı, çoluk çocuk toplanıp, direndiğiniz için üzerinize rastgele açılan ateş sonucu henüz 18 aylık bebeğiniz kucağınızda şehit oldu mu? Lise avlusuna toplayıp aralık soğuşunda üzerinize hortumla tazyikli su sıkıldı mı? Otogara götürülüp zorla otobüslere bindirilip nereye gideceğinizi bilmeden yol aldınız mı? Bir günde Ayşe olan isminiz Andrea, Rüstem olan isminiz Radi olarak değiştirildi mi? Ait olmadığınız bir isimle yaşamak zorunda bırakıldınız mı yıllarca? Yıllar sonra tekrar isminize kavuştuğunuzda ne hissederdiniz? İsmi değiştirilseydi siz ne yapardınız? Bulgar Türkleri bir dönem bunları yaşadı. Tek suçları Türk olmaları. Tarih sayfalarını aralarsak; Bulgaristan 500 yıl Osmanlı egemenliğinde kalmıştı. Osmanlı Devleti'nin Tanzimat fermanı ilanı 93 Harbi sonrası 1878 de imzalanan Berlin antlaşmasıyla Bulgarlara özerklik tanındı. Bulgaristan, Avrupa devletlerinin desteğiyle, 1908 de balkanlarda bağımsızlığını ilan etti. 18 Ekim 1925'te Türk-Bulgar ikamet sözleşmesi ile Türkiye'ye göçler başladı. 1949 da tehcir ve göçe zorlamayla, 1968-79 yılları arasında sistematik olarak Bulgaristan'da yaşayan Pomaklar, çingeneler, karma ailelerin (Bulgar Türk evlilik) isimlerinin değiştirilmesiyle, 1984 -1985 tarihleri arasında Türklerin isimleri değiştirilmesi ile 1989'da Bulgar Türkleri zorunlu göçe zorlandı. Bulgarlar tek ulusçuluk ve azınlık olmayacak şekilde, baskıyla "Soya Dönüş" asimilasyon çalışmaları nedeniyle Bulgar hükümeti Slav kökenli olmayanların isimlerini değiştireceğini açıkladı. Önce asimilasyon çalışmaları sistematik olarak Bulgaristan'da yaşayan Pomaklar ve karışık ailelerin (Bulgar-Türk evlilik) isimlerini değiştirerek başladılar. Bu şekilde çingeneler, karma aileler yani Bulgar ve Türkler birbiriyle evlenirse Bulgar ismi alarak tek millet yapılmaya çalışıldı.

1984 te zorla isimler değiştirildi. Türk dili yasaklandı. Türkçe konuşanlar 5 leva para cezasıyla cezalandırıldı. Artık insanlar susarak şehirlerde ve köylerde yaşar oldu. Okulda, bahçede, sokakta Türkçe konuşamıyor, müzik dinleyemiyor ve Türkçe yazılar bulunduramıyordu. Devlet memurlarına camiye gitmek yasaklandı. Sadece yaşlılar gidebiliyordu dini bayramlarda kurban kesmek geleneksel kıyafetleri giymek Türkçe türküler dinlemek erkek çocukları sünnet ettirmek yasaklandı. Üç ayda bir erkek çocukları sünnet olup olmadığıyla ilgili aileler kontrol ediliyordu. Eğer sünnet edildiyse babalar ve anneler hapse atılıyordu. Bu nedenle babaanneler ve anneanneler anne ve babaları hapse girmesin diye evlatları için suçu üstleniyorlardı O dönemde dünyada sadece kadın sünnetçiler Bulgaristan'da görüldü. Dirileri bırakın ölülerin bile mezar taşlarındaki isimleri değiştirildi. Zorla giydirilmiş elbise gibi; ne isimleri yakıştı onlara ne de onlar benimseyebildi yeni isimlerini. Asimile çalışmalarından sonra Müslüman Bulgarlar diye isimlendirdi insanlar. 26 Aralık 1984 Mestanlı

ayaklanması kalabalığı dağıtmak için askerler havaya ateş açtı. İnsanlar kenetlenirse de direniş bir yere kadardı. İnsanlara hiç acımadan kurşunlar sıkıldı, kurşunlara siper oldular. Türk olarak, Türkçe isimleriyle, insanca yaşamak istedikleri için kurşun sıkıldı. Mestanlıda toplanan kalabalığı dağıtmak için otogar-da otobüslere bindirip sağa sola gönderdiler. İsimlerini değiştirmek istemeyenler, hemen Sofya' ya, oradan da Tuna nehri kolları arasında bulunan Belene ölüm adasına gönderildiler.

Yıllar sonra kamplarda yaşayanlar şunları anlatacaktı;

“1984 yılında esir kampında kalıyorduk. 10-20 saatte anca ulaşmıştık Belene'ye. Üç ay nerede olduğumuzu bilemedik. Sonradan anladık Belene de olduğumuzu... Fiziksel ve psikolojik işkenceler yaşadık. 70-80 kg. olarak gittiğimiz Belene'den 40-50 kg. olarak çıktık. Böbreklerini kaybeden arkadaşlarımız oldu. İsmi-ni değiştirmek istemeyen babam, traşını olmuş, takım kıyafetini giymiş ve evde intihar etmişti hepimizin aklında Türkiye'ye gitmek vardı. Hep hayalimizdeydi bu. Naim'in Türkiye'ye sığınması, bizim sesimizi duyurdu. Bizler için ilham oldu. 1988-89 Kırcaali'deki gösteriler oldu.

29 Mayıs 1989'da Bulgar hükümeti, Türkiye kapılarını açması gerekir dedi ve dönemin başbakanı Turgut Özal sınırlarımı açıyorum dedi. 6 Haziran 1989'da “ Türkiye'ye gidiyoruz, pasaportun elimde” türküsünü söyleyerek ülkemize geldik. 16-20 yaş erkekleri askerlik yapacak diye göndermiyorlardı anavatana, neden göndermiyorsunuz denildiğinde hükümetin kararı böyle deniliyordu. Aileleri parçalayarak gönderiyorlardı. Bulgaristandan çıkış izni alamayanlar gelecekte endişeli; “Her gün başımıza ne gelecek kaygısıyla yaşıyoruz.” diyordu. Yüzyıl-lardır yaşadığımız topraklarda sevdiklerimizi bıraktık. 350 bin soydaş mallarını, evlerini, doğup büyüdüğü toprakları gözyaşlarıyla geride bırakarak anavatana akrabalarının yanlarına göç ettiler. Türkiye'ye göç etmek için yanlarına alabildik-lerini aldılar. Hala inanamıyorduk. Küçüklüğümüzden beri konuşulan Türkiye'ye gelmiştik. Buruk mutluluk yaşıyorduk. Doğup büyüdükleri, kök saldıkları ülke şimdi onların kemiklerini dahi kabul etmiyordu. İkinci dünya savaşı sonrasında Bulgaristan'da Türklere uygulanan baskı ve kısıtlamalar nedeniyle Türkler göç etmek zorunda bırakıldı. Bu göç Avrupa'da gerçekleşen en büyük göç olayı ola-rak tarihe geçti. Bu göçler 1989 döneminde daha da yoğunlaştı ve bir yıl içinde 345 bin 960 kişi Türkiye'ye göçtü. Bu sayı 1990 yılı sonu itibarıyla 360 bine ulaştı. Türkiye'ye göç eden Türklere kimi mübadil dedi, kimi macir, kimi muhacir dedi ne kalabildiler ne gidebildiler iki sınır arasında. Zorla, doğup büyüdüğü toprak-lara veda edip. Türkiye'ye göç etmek zorunda bırakıldılar. O dönemde Edirne tren garında çekilen bir fotoğraf karesi dünya tarihinin en üzücü sahnelerinden birini yansıtıyordu. Fotoğrafta Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden Türk kadın-ların üzerinde Kürk mantoları vardı. Doğduğu topraklardan göç etmek zorunda bırakıldıkları için, ellerindeki malları satıp kürk alıyorlar ve Türkiye'ye geldik-lerinde kürkü satarak yeni başlangıçlar için bir miktar paralarını kurtarmış oluyorlardı. Yıllar geçti. Türklerden Bulgaristan'da doğup büyüdüğü topraklara, geri dönmek isteyenler döndü. Malları ve isimleri geri verildi. Mecliste dahi söz sahibi oldular göçten geriye kalan; tarih sayfalarında yaşananlar oldu. Yaşayan-larda anılar ve acı hatıralar kaldı, her yıl 26 Aralıkta direnişin sembolü olan 18 aylık annesinin kollarında kurşun yiyerek şehit olan Türkan bebek Anıtıydı. Geçmişte yaşananların bir daha yaşanmaması dileğiyle. Selam ve sevgiyle.

Rafiye ÖZTÜRK

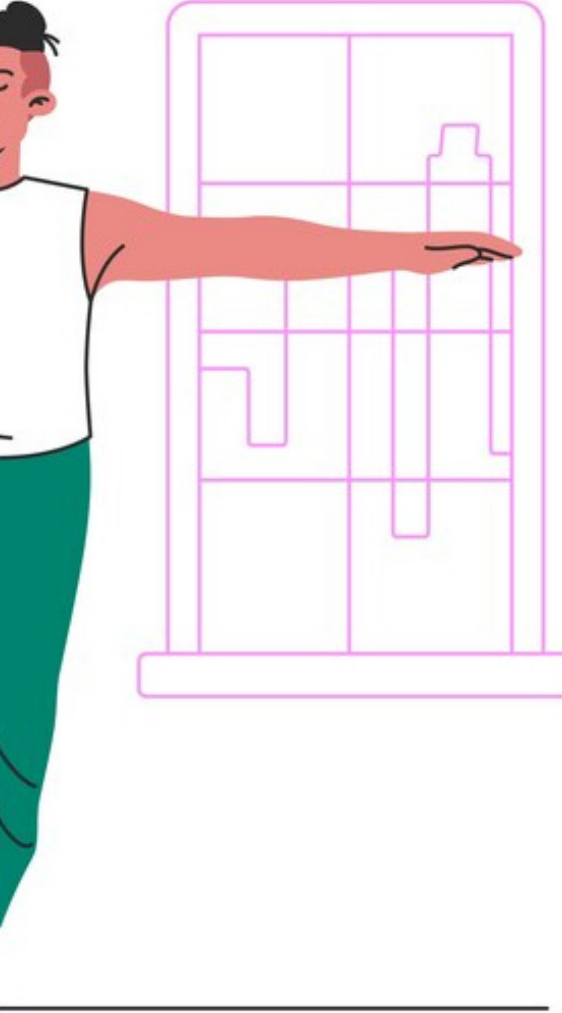
HAYATTA DENGELİ OL Kİ DEĞERLİ KALASIN

Denge hayatımızdaki, yaşantımızdaki kaliteyi belirleyen faktörler arasında en önemlisidir. Dengeyi iyi belirlenmeli ki toplumla birlikte iyi bir yaşam kalitesine ulaşalım. Denge kelime bakımından çok geniş kapsamlı bir anlama sahiptir. Hayatın her alanında dengeye ihtiyaç vardır. Denge denilince akıllara gelen ve birçok anlam oluşturmakta ve içerisinde çok farklı özellikler taşımaktadır. Buna bağlı olarak dengeye bir çok anlam, önem ve değer yüklenebilir. Kişisel yaşantıdaki denge, insan ilişkilerindeki denge, iş hayatındaki denge, görev ve sorumlulukların paylaşımındaki denge, psikolojik denge gibi.

Denge kelimesi toplumumuzda sosyal bir varlık olan insanlar arasında bir çok farklı düşünce yüklenerek geniş bir anlam kazanmıştır. Farklı bakış açılarını yüklenerek anlamlandırılmıştır. Bunlar insanların kişisel yaşantısındaki denge olabilirken toplumsal değerler, yaşantısal bakış açıları, farklılıkları bakımından denge de olabilmıştır. Kişisel bakışta insanların yaşantısındaki dengeler olarak şöyle sıralayabiliriz; konuşması-susması, yemesi-içmesi, ağlaması-gülmesi, koşması-yürümesi, durması-hareket etmesi gibi birçok yaşantı şeklindeki dengeler olabilmektedir.

Bunlardan farklı olarak başkalarıyla olan iletişim, arkadaşlık ilişkilerindeki denge de olabilir ya da toplumsal bakımdan değer yargıları ve kanunda olan dengeler de diyebiliriz. Yani hayatımız, yaşantımız, çevremiz ve her şeyimizle bir dengede olmalıyız veya olmak zorundayız. Yoksa toplum olarak bu dengeden çıktığımızda, farklı sıkıntılar ve uyum süreçlerinden kaynaklı sıkıntılar baş gösterebilir. Dengeye farklı bakışlar olabilirken sosyal yaşantımızda insan ilişkilerinde de dengede olmak gerekir bir bakıma; dostluklar, arkadaşlıklar arasında, akraba, komşuluk ilişkilerinde davranış olarak bakış açısı gibi konularda dengeyi koruyabilirsek bu ilişkiler de uzun süreli sıkıntılar olmadan devam edebilir. Küçük sıkıntılar olsa da dengeyi korursak atlatırız.

Ve dengeyi korursak kendi yaşam kalitemizi büyük ölçüde daha güçlü hale getirir ve devamlılığı olan, uzun süreli daha sağlıklı bir yaşam süreriz.

Sağlık konusunda dengede olmak bizler için çok önem taşıyor. Spor yapmak, yürüyüş yapmak, koşmak bunlarda da denge sağlanmalıdır. Beslenmemizde yeme-içmemizde dengeyi korumalıyız. Giyim kuşamımızda, ihtiyacımız kadarını alarak dengeyi sağlamaya dikkat edilmesi gerekir. Genel denge sağlanırsa sağlık ve fiziksel görünüm konusunda başarılı sonuçları alırız. Sağlığımız konusunda dikkate almamız gereken önemli bir söz ” Azı karar, çoğu zarar” sağlık konusunda da dengenin önemini vurgulamaktadır. Denge bizim için, insanlık için, en önemlisi de yaşantı kalitemiz için yanımızdan ayırmamız gereken unsurdur. İlişkilerde, yaşantıda, davranışta, bakışta her yerde ve ortamda yapılması gerekenler konusunda dengeyi korumalıyız. Bir birey olarak kaliteli bir hayat yaşamak istiyorsak ayrılmaz yaşam değerimiz olmalı dengeli olmak .

Bir yaşamışlık anlatmak isterim. Sporcular bilir. Artistik Cimnastik branşında kullanılan 10 cm, genişlikte, 5-10 cm. uzunluğunda, yerden 40-80 cm. yükseklikte tahtadan yapılan bir denge aleti vardır. Bir gün spor yapan arkadaşlar arasında, bir arkadaş denge aletinin üstünden hızlıca koşayım derken, ayağı kayıp kafa üstü yere düşüyor. Yüzü falan biraz sürtüp sakatlanıyor ve eve arkadaşları götürüyorlar. Tam evin kapısında babası görüyor. Oğlunun suratındaki sıyrıkları görünce ”Oğlum ne oldu.” diye soruyor. Oğluda ”Spor salonunda dengeden düştüm.” deyince, babası da sinirli bir şekilde, ”Kimdir o denge söyle bakalım.” diyor ve arkadaşları gülmeye başlıyorlar. Babası denge aletinin bir kişi olduğunu sanıyor. Bir Cimnastik sporcusu için hayati bir öneme sahiptir denge aleti. Sporcunun dostu, arkadaşı, sırdaşı gibidir. Onunla barışık olması, onunla uyumlu olması, belirli bir yarışta her anı değerli, her hareket zamanının saliseleri, dakikaları, denge aletinin üzerinde sergilediği serisinde her kritik ve tehlikeli hareketlerdeki uyum, denge sizi diğer sporcuların arasından sıyrılmanızı sağlayacaktır. Sporcular arasındaki dengeli rekabet, sporcular arasındaki bağları güçlendirerek sevgi, saygı ve bağlılıkla başarıdan başarıya birlikte koşmalarını sağlayacaktır.

Bir sporcunun denge sayesinde hayatı boyunca ulaşacağı hedeflerden Türkiye , Dünya veya Olimpiyat Şampiyonası kazanmasını sağlayacaktır. Denge ve uyum sağlanamadığındaysa denge aletinde sakatlıklar ve olumsuzluklar olabilir. Her zaman farkında olmamız gereken denge, hayatta gerçekten sınıksız bağlı olmamız gereken bir değerdir. Yani hayat boyu insanlarla, toplumla, kendimizle, işimizle ve diğer canlılarla, doğayla olan ilişkilerimizde dengeli olursak hayattta her zaman kazanmasak da kaybetme oranımızı minimuma düşürerek, kazanma değerimizi korumuş oluruz. Kaliteli bir birey ve toplum insanı olma yolunda ilerlemeyi başarırız. Kişisel gelişim kalitemizi artırıp, bakış, yorumlama, algılamamızı her yönden maksimuma ulaştırmış oluruz .

Hayat kefeli bir terazi gibidir.

”Dengede kal ki, değerini bulasın.”

Sevgiyle, saygıyla kalın.

Mürsel KOÇ

SİZE SELAM GETİRMİŞEM

katar katar turnalardan
yeşil başlı sunalardan
azerbaycan diyarından
köroğlu'nun nigarından
size selam size selam getirmişem.

Evet ben de yukarıdaki türkünün icracısı Azerin gibi daha bir ay kadar önce gezmeye gittiğimiz Azerbaycan'da tanıştığımız Aylan'ın ve Umut'un selamlarını getirmişem. Aylan Bakü'de yaşayan ilgisi, bilgisi ve samimi yaklaşımıyla bizi kendisine hayran bırakan genç ve sevimli rehberimiz; Umut ise Azerbaycan'ın Gence kentinde gece geç vakitte çalıştığı 'çayhanası'nda demlediği yaklaşık yirmi bardaklık iki demliğe 3 Azerbaycan manatı (yaklaşık 60 Türk Lira) verdiğimiz, muhabbetiyle bizi mest eden, büyüdüğünde Türkiye'de bir şehirde 'çayhana' açma hayali kuran 10-12 yaşlarında bir çocuk.

"Hep batıya mı gideceğiz? Biraz da doğuya gidelim," diyerek bir otobüs dolusu dostla bu sefer yüzümüzü atalar diyarına çevirmiştik bundan bir ay kadar önce. Sezen Aksu'nun Işık Doğudan Yükselir albümünü dinleyip Cemil Meriç'in Işık Doğudan Gelir kitabını da okuyup yaptık tüm hazırlıklarımızı, ver elini Azerbaycan dedik ve İzmir'den 2.5 saat kadar sonra onların söyleyişiyle Bakü'ye düştük.

Azerbaycan'a gitmeden önce İzmir Narlıdere Sahilevleri bölgesinde eşimle sık sık yürüyüş yaptığımız deniz kenarı boyunca konuşlanmış bir sahil parkına ismini veren Bakü'yü merak ederdim. Azerbaycan Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kardeşliğinin bir nişanesi olarak açılan bu Bakü Parkı'ndaki Bakü'yü tanıtan tabelalardan Bakü'nün Hazar Denizi kıyısında kurulu bir sanayi şehri ve Azerbaycan'ın başkenti olduğunu, yıl boyunca eksik olmayan rüzgarları nedeniyle Külekler Şehri (Rüzgarlar Şehri) de denildiğini, tarihi ipek yolu üzerinde olan 12 bin yıllık kadim bir kent olduğunu biliyordum ama bir bilim ve kültür kenti olduğunu Bakü'ye varınca öğrendim. Doğunun ilk opera bestecisi Üzeyir Hacıbeyli ve ilk bale eserini yazan Efra-siyab Bedelbeyli'nin Bakü'de sanatlarını icra ettiğini, Bulanık Mantık Teorisinin kurucusu olan Lütfizade ve Nobel ödüllü fizikçi Lev Landau'nun Bakü doğumlu olduğunu orada öğrendim. Nazım Hikmet'in ilk şiir kitabı olan Güneşi İçenlerin Türküsü'nün ilk olarak Bakü'de basıldığını da. Ama işime en çok yarayan bilgi Türk ve İslam dünyasında ilk demokratik cumhuriyetin 1918'de Azerbaycan'da kurulduğunu ve devletin ilk cumhurbaşkanının da Mehmet Emin Resulzade olduğunu öğrenmem oldu. Çünkü, bu bilgi sayesinde gün boyu anlattıklarından gün sonunda ne kadarını hatırladığımızı ölçen soruları ile tüm otobüsü sınava çeken ve doğru cevap verenleri ödüllendiren rehberimiz Aylan'dan bir büyük paket çikolata kazandım.

Bakü'ye düşmeden hemen önce Hazar denizini ve üstündeki dev petrol rafinerilerini görüyoruz uçağımızın pencerelerinden. İzmir'in kardeş kenti olan Bakü 1847'de dünyada ilk kez modern tekniklerle petrol çıkarılmaya başlanan ve şimdilerde de ekonomisi büyük oranda petrole bağlı bir kent. Şehrin her bir yanı binlerce petrol kuyusu ile dolu. Ekili biçili toprak yok. Yeşillik görmek için daha kuzeye gitmek gerek. Güler yüzle bir karşılamadan sonra tur otobüsümüzle önceden planlanan yerlere ziyaret etmek için yola çıktığımızda evdeki hesabın çarşıya uymadığını bir kez daha anladık. İstanbul E5 trafiğine rahmet okutan bir trafiğin içinde hapsoldük. Gerçi bunda Ermenistan tarafından 30 yıl boyunca işgal altında tutulan Ata yurdu Karabağ'ın işgalden kurtuluş mücadelesinin başladığı günün yıldönümü olarak kutlanan

27 Eylül Anım Günü olmasının da etkisi vardı. Varsın biz biraz geç gidelim otelimize kardeşlerimiz kutlasınlar doya doya dedik ve rehberimizin anlattıklarına yoğunlaştık. Trafikten çıktığımızda bırakın planlı ziyaretleri yapabilmeyi lokantalar bile kapılarını kapatmak üzereydiler. Alelacele bir şeyler yiyip otelimize vardığımızda kimsenin tekrar dışarı çıkacak hali kalmamıştı. Gezi yoksa otelde spa, havuz ve hamam keyfi vardı. Ne gam!

Ertesi sabah başladık Bakü gezimize. İlk durak Bakü yakınlarındaki bir tepedeki Yanar Dağ idi. Yer-yüzünün derinliklerinden yol bulup bir kumtaşı tabakasından sızarak açığa çıkan doğal gazın oksijenle birleşmesinden dolayı yanmaya başlamasıyla oluşan alevler yüzyıllardır sönmüyormuş. (Bizdeki Olympos/Çıralı'daki Yanartaş gibi) Sonrasında tüm dünyadaki birkaç Zerdüşt tapınağından biri olan ve Zerdüştler, Hindular ve Sihler tarafından kutsal kabul edilip ibadet yeri olarak kullanılan ve şimdilerde bir müze olan Ateşgah'a gittik. Özellikle geçmişte ateşe tapan Zerdüştler tarafından kutsal bir mabed olarak yapılan kompleksin ortasındaki dört yanı açık anıtın ortasında devamlı yanan bir ateş ve çevresindeki yapılarda da yanan bu ateşi gören tek pencereci çilehane odacıları vardı.

Ve sıra tüm Azerbaycan Türklerinin varlığıyla övündükleri Azerbaycan mitolojisinde Hazar Denizindeki dalgaların yükselişinin mimari olarak resmedildiği ünlü mimar Zaha Hadid imzalı ödüllü bir müzeye geliyor: Heydar Aliyev Center. Baküdeyseniz mutlaka gitmeniz gereken ilk üç yer arasında olan bu modern yapının içinde yok yok: Azerbaycan tarihi ve kültürünü anlatan pek çok kalıcı ve geçici sergiler, konferans ve konser salonları, kütüphane, çeşit çeşit müzeler, sanat galerileri. (Hele bir de otomobil müzesi varmış benim göremediğim ve dünyanın değme otomobil müzelerine taş çıkaran.) Her yerini doyusya gezmek için tam bir gününüzü harcamanız gereken bu muhteşem esere maalesef iki saat ayırabiliyoruz. Keşke daha fazla zamanımız olsaydı. Ama söz, bir daha gelişimde görmediğimiz noktasını bırakmayacağız.

Karnımız acıktığından rehberimiz bizi, bizim İstanbul'umuzun Nişantaşı, Akaretler ve İstiklal caddesinin karışımı gibi bir cadde ve meydana götürdü: Nizami caddesi ve Tarqovi meydanı. Özellikle gençlerin ve turistlerin kalabalıklaştırdığı bu bölge geceleri de Alaçatı gibi coşuyormuş. Yemek demişken, pek fazla yöresel yemeğini yeme şansımız olmadı ama zaten birçoğu zaten bizim yemeklere benziyor. Özellikle et yememiz tavsiye edildiğinden tercihimiz Fisincan restoranda patates ağırlıklı bir kebab oldu. "Bakü'de 'dana basdırması' yenir arkadaş," diyen başka bir dostun tavsiyesini de paylaşayım burada da yiyenlere nuş olsun. Sıra çay içmeye gelince işler biraz değişiyor. Genelde bir yere çay içmeye gittiğinizde çayın yanında kıtlamalık beyaz ve esmer şeker ile birlikte reçel getiriyorlar size ve demlikle sunulup armut şekilli cam bardaklarda içiliyor ve de içmeyene ödetiyorlar hesabı. Dillerinden de şu dizeler dökülüyor:

"Çayın biri qaydadır, / İkisi cana faydadır. / Üçü n sdir, / Dördü b sdir. / Çıxdın beş , / Vur on beş . Çay n dir, say n dir?" (Türkiye Türkçesi: İçilen çayın sayısı olmaz; için içebildiğiniz kadar)

Şehir turu atarken savaştan kaçanlar yaşasın diye eski Sovyetlerden kalma yıkık dökük, kendi dilleri ile köhne evlerin yıkılıp yerine yeni çok katlı modern binaların yapıldığı değişim içinde bir kentle karşılaşıyoruz. Şehrin bir kısmında da yine Sovyet etkisiyle yapılan güzel yapılar ve sanat eserleri var. Caddeleri modern ve tertemiz, parkları ferah, sokakları güvenli, insanları mihriban, havası temiz kısaca harika bir şehir Bakü. Meydanları, geniş kaldırımları ve avmleri ile bir Avrupa kenti gibi. Şehirde dolaşırken "yere zibil tullamaq qadağandır" gibi uyarı levhalarının anlamlarını çözmeye çalışmak da çok eğlenceli oluyor. (Bakalım siz tahmin edebilecek misiniz?) "Biz Azeri değiliz Azerbaycan Türk'ü-yüz," diye uyarıyor biz her 'Bakü' deyişimizde bizi nazıkçe 'Baqı' diye düzelten rehberimiz Aylan. Aslında Bakü'nün ta 11. yüzyılda kurulduğu ilk yer olan İçerişehir dışında gezilecek öyle çok fazla turistik ve tarihi mekanı yok. İçerişeheri eskiden kalma çok iyi restore edilmiş surlar çevreliyor. İçeride yürüdükçe sizi tarihi Azerbaycan Taş Evleri, Qız Qalası, Şirvanşahlar Sarayı, Cuma Camii, Minyatür Kitap Müzesi, dar sokaklar, yerel mimari ve turistik ortamlarıyla Eski Bakü karşıyor. İçerişehir'den Sidney Opera binasını anımsatan Deniz Mall'a kadar yürüyoruz. Hava kararmak üzereyken Bakü bulvarı ya da sahil yolu denen oldukça uzun, akşamüstü yürüyüşleri için ideal bir yere geliyoruz. Sanki

İzmir Kordon'dayız. Küçük Venedik dedikleri yer de buradaymış.

Hava karardığında ise durağımız Dağüstü park denilen bütün Bakü'nün ıslıl ıslıl ayaklarınızın altında olduğu gerçekten hayal alemi gibi bir yer oldu. Şehrin hemen her yerinden görülebilen Bakü'nün simgesi olan Ateş Kuleleri gökdelenleri hemen yanımızda gecenin karanlığında heybetle yükseliyor. Bu üç kuleden ikisinin deprem riski yüzünden boş olduğunu öğrenmek içimizi burkuyor. Burada dibinde ateşin yandığı büyük bir anıt da bulunuyor. Anıtın devamında, Azerbaycan Milli Meclisi ile alev kulelerinin bulunduğu ana caddeye uzanan yolda 20 Ocak 1990 yılında Sovyet Ordusu ve işgalci Ermeni çetecilerinin öldürdüğü Azeriler ile Birinci Karabağ muharebesi şehitlerinden oluşan Şehitler Hiyabanı var. Bu şehitliğin hemen ilerisinde ise 1. Dünya savaşında Nuri Paşa ve Bakü'yü kurtaran Kafkas İslam ordusu şehitleri anısına dikilmiş, başında Türk ve Azerbaycan bayraklarının dalgalandığı bir anıt daha var. Tüm tur katılımcılarıyla saygı duruşumuzu yapıyor; dualarımızı okuyoruz. Bu bölge adeta İstanbul'un Çamlıcası gibi tüm Bakü ayaklarımızın altında. Sosyal medyada paylaşmalık fotoğraflar için ideal.

Şehrin merkezinden uzaklaştıkça harıl harıl çalışan petrol kuyuları ve fakir oldukları görünüşlerinden belli olan tek ya da iki katlı evlerden oluşan köyler ya da semtler göze çarpıyor. Başta havaalanından merkeze gelen otobanın kenarlarında olmak üzere hemen hemen tüm ana caddeler sağlı sollu devasa duvarlarla çevrili. Rehberimize sordüğümüzda o duvarların arkasında çirkin ve fakir yerleşimlerin görülmesi istenmediği için yapıldığını öğreniyoruz. Ama hemen her kamu binasında ya da evde -Anım Günü nedeniyle belki de- Türk ve Azerbaycan bayraklarının beraber asıldıklarını gördüğünde insan sevinmiyor ve gururlanmıyor değil. Türk olduğumuzu öğrendiklerinde Azerbaycan Türk'ü kardeşlerimiz daha yakın davranıyorlar bize. "Azerbaycan'ın kederi kederimiz, sevinci sevincimizdir," diyen önderimiz Atatürk de "biz bir millet iki devletiz," diyerek aramızdaki bağlılığa vurgu yapan, Azerbaycanlı kardeşlerimizin çok sevdikleri eski devlet başkanları olan Haydar Aliyev de yanılmıyorlar. Farklı coğrafyalar olsa bile anlaşılabilen ortak bir dile sahip olmak birbirlerine çok yakınlaştırıyor iki ülkenin insanlarını.

İnsanların gelir düzeyleri arasında büyük farklar bulunduğunu öğreniyoruz. Halkın azınlıkta olan bir kısmı aşırı lüks bir yaşam sürmekte. Bakü turu boyunca yanımızdan geçen lüks arabalar bunun bir kanıtı. Bir tarafta insanlar lüks içinde yaşarken, halkın önemli bir kısmı fakir sayılabilecek bir yaşam sürüyormuş. Bu kesimin yaşadıkları yerler genellikle eski, yıkık dökük. Bir de petrol endüstrisi ve devam eden özellikle gökdelen inşaatları sebebiyle çok sayıda expat (yabancı çalışan) bulunmakta. Bunlar da ortalamanın çok üzerinde gelir elde eden insanlarmış.

Sonraki gün tarihin derinliklerine Unesco Dünya Mirası Koruma listesinde bulunan Qobustan'a gidiyoruz erkenden. Tarihi 20 bin yıl öncesine giden ve ilkçağ insanının yaşadığı ve duvarlarına resimler yaptığı kayalık bir bölge burası. Bolca keçi, öküz ve insan çizimine rastlıyoruz kayalarda. Alanın girişindeki şarkı söyleyen kaval taşı ve sonundaki yağmur suyu biriken kase çukurları görülmesi gereken diğer yerler. Tırmandıkça Hazar denizine kadar olan ova manzarası önümüzde genişliyor. Turist kabilelerinden biri geliyor diğeri gidiyor burada.

Zaman darlığından ziyaret edemiyoruz Bibiheybet camiini ve diğer gezip görülecek yerleri. Ama siz gider-seniz şehre uzak deyip atlamayın. Bizim için Bakü yabancı dile gerek kalmadan gezebildiğimiz eğlenceli şehirlerden birisi oldu. Bu yazı da üç sayfayı aştığından editörlerimizi kızdırmayıp gezimizin diğer şehirlerini başka bir yazıya bırakalım ve Rashid Behbudov'un bir şiiri ile veda edelim güzel Bakü'ye:

S n m nim söhb tim,
Ş r fim, şöhr tim,
Tük nm z dövl tim, zizims n,
Göz l Bakı!

Biz de Bakı şehrini çox sevirdik.

İSMAİL İĞDELİ

ZAFER ANITI/ Altındağ-ANKARA

Ankara'nın Altındağ ilçesindeki Ulus Meydanı'nda bulunan, Anadolu'daki Millî Mücadele'nin hatırasını yaşatmak üzere 1927'de yapılmış anıttır. Yeni Gün gazetesi öncülüğünde 1925 yılında açılan uluslararası yarışma sonucu yaptırılan anıt, Avusturyalı heykeltıraş Heinrich Krippel tarafından tasarlanmıştır. Açılışı 24 Kasım 1927 tarihinde yapılmıştır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Sakarya adlı atı üzerinde tasvir eden, mermer bir kaide üzerine yerleştirilmiş bir heykel, sırtında top mermisi taşıyan bir kadın ile iki asker heykeli ve betimleyici rölyeflerden oluşur. Zafer Anıtı, çevresindeki yapılarla bütünleşerek hem mekânın hem de Cumhuriyet'in simgelerinden biri haline gelmiştir. Cumhuriyet tarihiyle ilgili akademik araştırmalara en çok konu edilen eserlerdendir. Zafer Anıtı, bir kaidenin üstünde yükselen Atatürk heykeli ile bunun etrafına üçgen planlı olarak yerleştirilmiş üç heykelden oluşur. Bronzdan imal edilen heykeller, Ankara taşı kullanılarak tasarlanmış bir platformun üzerinde yer alır. Atatürk heykelinin bulunduğu ana kaide ise mermerdir. Türk askerini temsil eden iki adet Mehmetçik heykeli anıtın sağ ve sol önünde bulunurken, Millî Mücadele ruhunun sivil kahramanlarından biri olarak kabul edilen Kara Fatma'dan öykünerek tasarlanan "Türk kadını" figürü ise Anadolu kadınlarının cephe gerisindeki fedakârlıklarına atıfta bulunarak anıtın arkasına konumlandırılmıştır. Bu karakterler, Türk halkının Kurtuluş Savaşı sırasındaki milli birliğini ve dayanışmasını temsil etmektedir.

Rafiye ÖZTÜRK

CAM NEHRİ –CAMBRIDGE / İNGİLTERE

Cam Nehri İngiltere'nin doğusundaki Cambridge'den geçen ana nehirdir . Cambridge'den ayrıldıktan sonra kuzeye ve doğuya doğru akar ve ardından Pope's Corner'da Ely'nin güneyinde Great Ouse Nehri'ne katılır. Cambridge'den denize olan toplam mesafe yaklaşık 64 km olup, sandallar, küçük tekneler ve kürekli tekneler için gezilebilirdir. Great Ouse ayrıca Middle Level Navigations ve Nene Nehri aracılığıyla İngiltere'nin kanal sistemine bağlanır . Toplamda Cam, en uzak kaynağından (Essex'teki Debden yakınları) Great Ouse ile birleştiği noktaya kadar yaklaşık 69 km. boyunca uzanır . “Birçok nehir gibi, Cam da çeşitli rekreasyonel aktiviteler için yaygın olarak kullanılır. Bunlara olta balıkçılığı, yüzme ve çeşitli tekne gezileri dahildir.Su bulanık değildir ve kaynağından Great Ouse ile birleştiği noktaya kadar balıkları destekleyecek kadar temizdir. Batı kıyısındaki balıkçılık hakları her yıl Cambridge Balık Koruma ve Olta Balıkçılığı Derneği'ne kiralanmaktadır. Bottisham Sluice'in altındaki Cam hala dayanabilir.Bottisham Sluice'in altındaki Cam'de , 1970'lerin başından beri İngiliz sularında nesli tükendiği düşünülen bir balık olan burbot hâlâ bulunabiliyor.

Önder KOÇ

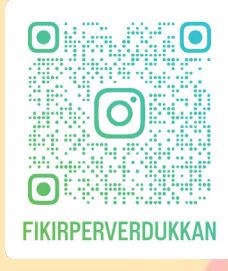
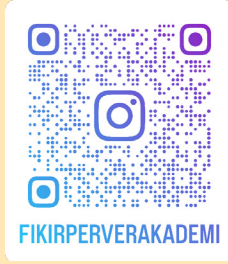
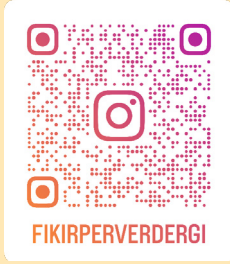

TRINITY KOLEJİ / Dublin-İRLANDA

Cambridge Üniversitesi'ni oluşturan 31 kolejden biridir. 1546 yılında Kral VIII. Henry tarafından kurulmuştur. Dünyanın en iyi üniversiteleri arasında 81. Sırada yer almıştır. Oxford ve Cambridge Üniversiteleri kolejleri arasında en zengin olanıdır. Cambridge Üniversitesi'nin elde ettiği 96 Nobel Ödülü'nden 32'sini alan Trinity College, üniversitede en fazla Nobel sahibiyle ilişkisi olan kolejdir. Mezunları arasında fizikçi Isaac Newton, James Clerk Maxwell, Ernest Rutherford ve Niels Bohr; matematikçi Srinivasa Ramanujan ve G. H. Hardy; şair George Gordon Byron; filozof Ludwig Wittgenstein ve Bertrand Russell yer alır.

Mürsel KOÇ

Bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip etmeyi unutmayın !

Sanat, dünyayı yansıtan bir ayna değil dünyanın
onunla řekillendirildięi bir řekiçtir.

Bertolt Brecht

Yaşam, sadece birkaç uygulamaya geçirilebilir giriři bulunan bir
tiyatro salonudur.

Victor Hugo

Tiyatro tutkusu giderek hayata daha bir demokrat, daha bir özgür-
lükçü, daha bir barışçıl bakmamı sağladı.

Rutkay Aziz

Tiyatro, uygarlığı, bütün yurt sathına ulaştıran çok etkin
bir sanat dalı.

Haldun Taner

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Geleceğimiz Kitapta

@geleceğimizkitapta